

Varken eller-landet

SLEEPING WITH THE LIGHTS ON, HANS MALM OCH MARK ISITT, KEHRER

Gustavsberg är en flitig ort. Kanske lite för flitig. Man har öppnat en pigg konsthall, till exempel. Konsthantverksbutiker som drar porslinsturister, ett fint kafé, ett pittoreskt hotell. New York-artade vindsvåningar i gamla fabrikslokaler, och ett kulturhus för unga. Det låter bra, på papperet: ett äkta, gammalt brukssamhälle med ett levande kulturutbud.

Men. I som här inträden, låten hoppet fara. Alltför snart villar man bort sig i en labyrinth av vrålande motorvägar, slumpmässigt utplacerade hus, plötsliga radhus-träsk. Arkitekturskribenten Mark Isitt berättar, slagfärdigt elegant som vanligt, om sin jungfrupromenad genom eländet. Denna misshandlade plats där förnuftet dukat under i sammelsuriet av bruksgator, 1900-talsarkitekten Olof Thunströms stränga modernism och nutidens marknadsliberalt kvasiplanerade nyfunkiskomplex. "En elefant har släppts in i Thun-Olles glashus", skriver Isitt.

Dessutom satsar kommunen på ännu en version av Gustavsberg som ska resa sig ur ruinerna, under de närmaste decennierna. Den eviga cirkeln av förstörelse och återuppbyggnad skildrar fotografen Hans Malm, hemvändande Gustavsbergsbo, i sina bilder: sagan om platsen där många tidslager samexisterar, som i en ständigt pågående arkeologisk utgrävning. Kommer Gustavsberg någonsin att hitta sin identitet? Eller är det vårt eget lilla Vegas, dömt till evig ofärdighet? Som Gustavsbergsturist känner man som inför Slussen, att det nog inte kommer att ske inom ens livstid. Malm trollar fram en spöklik atmosfär ur detta varken-ellerlandskap, som han vandrat runt i om natten och plåtat med långa slutartider. Det finns ett stråk av sorg i det dokumentära anspråket, men också en säker blick för den skönhet som Gurra faktiskt har. I all sin temporära ofullkomlighet.

SALKA HALLSTRÖM BORNOLD

